

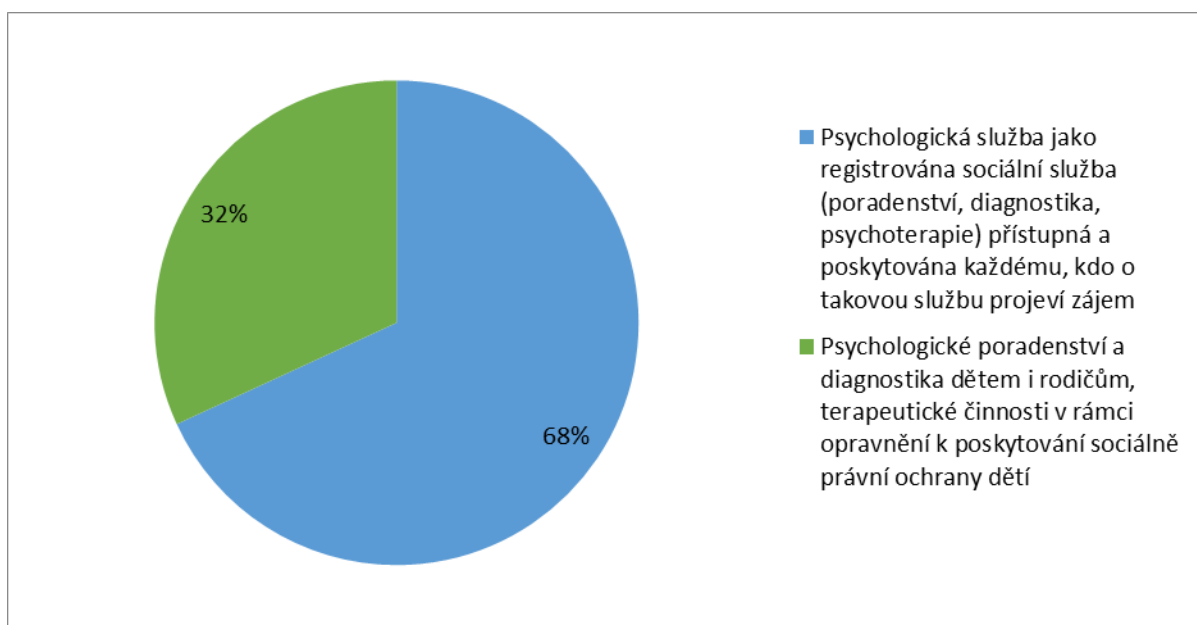

ZPRÁVA O ČINNOSTI PORADNY ZA ROK 2022

Odborná činnost psychologů Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy ve Vyškově v roce 2022 probíhala ve dvou projektech.

- **Psychologické poradenství pro jednotlivce, páry, rodiny, psychologická diagnostika, práce s využitím psychoterapeutických prvků a také základní sociální poradenství je činnost realizována jako registrována sociální služba.**
- **Další odborná práce psychologické poradenství a diagnostika dětem i rodičům, terapeutické činnosti v rámci oprávnění k poskytování sociálně právní ochrany dětí.**

Klienti poradny jsou vždy předem informováni o tom, v rámci které z poradnou poskytovaných služeb probíhá spolupráce. Poměr výše vedených činností názorně ukazuje následující graf:

Kritériem hodnocení dosahování stanovených cílů je rozsah a obsah odborné práce, kterou odvedli zaměstnanci poradny. Rozsah odvedené práce je měřen počtem vykázaných konzultací, počtem řešených případů, intervencí a realizací dalších prarodinných projektů.

Psychologické poradenství pro jednotlivce, páry a rodiny, psychologická diagnostika, práce s využitím psychoterapeutických prvků spadající do registrované sociální služby

Samotný název pracoviště napovídá, že hlavní činnosti je manželské a rodinné poradenství, což je specializačním oborem psychologie, který představuje aplikaci psychologických postupů na práci s problémy v mezilidských vztazích, zejména pak s problémy rodinnými, manželskými a partnerskými. Klientelu manželského a rodinného

poradce představují rodiny, manželské a partnerské dvojice i jednotlivci, kteří prezentují své potíže jako životní problémy a nežádají léčbu duševního onemocnění.

Jedná se o hlavní činnost/projekt Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy ve Vyškově. Manželské a rodinné poradenství je v poradně poskytováno od založení této instituce v roce 1979. Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy má ve Vyškově tradici a dobré renomé jak v odborných kruzích, tak mezi obyvateli okresu Vyškov. V roce 2022 se v poradně pracovalo s **387 případy**¹ (z toho **242 případů bylo v roce 2022 evidovaných jako nových**). Každý případ v poradenském systému má evidenční číslo, pod kterým se skrývá jeden člověk, pár nebo celá širší rodinná jednotka (tj. jako případ může být evidován jeden konkrétní klient či celý rodinný systém – rodiče, děti a další členové rodiny).

Celkový počet klientů (účastníků konzultací) byl v popisovaném roce 734. V roce 2022 bylo celkově poskytnuto 2123 konzultací² (7702 intervencí³).

Převážnou náplní práce odborných pracovníků poradny je pomoc lidem v nepříznivé sociální situaci, v řešení problémů v oblasti mezilidských vztahů, v naplňování a rozvíjení osobního růstu, zvládnutí krizí, hledání cest k naplňování a rozvíjení vlastního potenciálu, schopnosti žít svůj život nejlepším možným způsobem. Obsahem každé konzultace může být různá problematika, která se odvíjí od toho, co si klienti přejí s poradcem řešit. Při posuzování problému vycházíme ze zakázky klienta. Během poradenského procesu může dojít ke změně zakázky a tím pádem i ke změně řešené problematiky.

Řešenou problematiku rozdělujeme na čtyři oblasti: individuální (osobní), kdy pracujeme s klientem na tom, jak on osobně se cítí, je frustrován v sobě, v tom, jak má nastavenou normu v interpersonálních vztazích. Druhá oblast problematiky se týká vztahových záležitostí, pracovně nazvaná párová problematika (s čím souvisí, jaký je důvod krize ve vztahu, poruchy komunikace, mimomanželská problematika apod.). Jako třetí oblast evidujeme rodinnou problematiku, což znamená, že hlavním důrazem práce je rodinné soužití, vztahy v rodině – problémy ve vztazích mezi rodiči a dětmi, výchova, problematika dospívajících, rozvodová a porozvodová problematika, která se týká dětí. Poslední část shrnujeme do oblasti sociální problematika. Specifika práce v této problematice je zapojení do spolupráce dalších institucí či orgánů a to vzhledem k jejich širšímu společenskému významu. Nejčastěji řešenou je vztahová problematika obecně mezi partnery a mezi rodiči a dětmi.

Prorodinné (preventivní) aktivity, práce v rámci pověření k výkonu sociálně právní ochrany

Vedle hlavní činnosti poradny, což je **psychologické poradenství pro jednotlivce, páry, rodiny, psychologická diagnostika, práce s využitím psychoterapeutických prvků a také základní sociální poradenství** dle zákona o sociálních službách, realizovala poradna v roce 2022 nadále další **projekty, které jsou nad rámec této běžné činnosti**, ale v souladu

¹ Každý případ má v poradenském systému evidenční číslo, pod kterým se skrývá jeden člověk, pár nebo celá širší rodinná jednotka

² Konzultace je odborná intervence ve prospěch klienta či případu v trvání 0,5 – 1 hod dle povahy řešené problematiky a zvoleného typu intervence a způsobu práce. Zápis o každé vykázané konzultaci je uveden v konkrétní spisové dokumentaci daného případu. Vše je uloženo v archivu poradny, kam mají přístup pouze odborní pracovníci poradny.

³ V Pravidlech pro tvorbu sítě sociálních služeb v Jihomoravském kraji pro rok 2022 je definováno, že výkon odborníka v rámci sociálních služeb je evidován jako součet strukturovaných rozhovorů a návazné odborné činnosti, kdy jednotkou je intervence 30 minut

s vymezeným posláním poradny. Jedná se o prorodinné aktivity, projekty zaměřené na sociálně-právní ochranu dětí, preventivní působení a programy edukativního charakteru.

Realizace dalších činností poradny vychází z odborných kompetencí poradců, odborného potenciálu a z pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí vydaného Krajským úřadem Jihomoravského kraje. V rámci pro-rodinných aktivit pracovala poradna v roce 2022 na těchto projektech:

- 1) Psychologické služby v rámci sociálně-právní ochrany dětí
- 2) Rodina, partnerství a výchova – besedy s psychologem nejen pro rodiče
- 3) Dohody o výkonu pěstounské péče

1) Psychologické služby v rámci sociálně-právní ochrany dětí

Projekt byl realizován v součinnosti s aktivitami OSPOD městských úřadů Vyškov, Slavkov u Brna a Bučovice. Uvedené městské úřady se rovněž částečně finančně spolupodílely na hrazení nákladů spojených s realizací projektu.

Projekt „Psychologické služby v systému sociálně právní ochrany“ zaštiťuje soubor činností, které nelze poskytnout v rámci odborného sociálního poradenství, jež spadá do běžné činnosti Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy ve Vyškově. Tento soubor činností se však jeví z našeho pohledu jako nezbytný a potřebný v procesu spolupráce s rodinami, jež jsou vedené v agendě OSPOD, kdy takto vzniká možnost optimálně reagovat na reálné potřeby ohrožených rodin a poskytnout jim specializovanou odbornou pomoc. U nezletilých, kteří vyrůstají v rodinách s přetrvávajícími problémy či v rodinách, které nereagují na intervence ze strany různých odborníků, může být ohrožen či znemožněn jejich zdravý psychosociální vývoj. Angažovanost různých odborníků se v těchto rodinách často setkává s opozičním postojem členů rodiny a odborné intervence, které by mohly vést ke zlepšení rodinné situace se tak většinou míjejí účinkem. Jelikož pozitivního posunu v případech těchto rodin nelze dosáhnout pouze využitím odborného sociálního poradenství (registrovaná služba poradny), byly v tomto projektu sdruženy další využitelné nástroje:

1. Mediace a mediační působení v opatrovnických sporech, vyjednávání a sepisování mimosoudních dohod mezi osobami, které pečují o nezl. dítě (rozsah a režim styku rodičů s dětmi, výchovné prostředí, výživné apod). Celkem bylo v uplynulém roce ve 12 případech/rodin sjednáno a sepsáno 17 mimosoudních dohod.

2. Asistence odborného pracovníka poradny při kontaktu dítěte s rodičem v případech komplikovaného průběhu těchto kontaktů, obzvlášť pomoc v obnově a posílení vazeb mezi nezletilým dítětem a rodičem, který žije jinde, aby se mohli domluvit, jak se budou vídat, jak budou udržovat vztahy.

3. Cílená psychologická diagnostika nezl. dětí a vztahová diagnostika rodin v opatrovnických sporech. Výstupy z těchto vyšetření slouží jako východisko pro další práci odborného pracovníka s rodinou. Tato metoda práce byla využita ve 34 případech/rodinách. Závěrem takových vyšetření vždy bývá sdělení výstupů a doporučení oběma rodičům, vyhotovení závěrečných zpráv, doporučení k další práci pro zástupce OSPOD či k rozhodování Okresního soudu ve Vyškově. Celkově za rok 2022 psychologové zpracovali 83 odborných posudků.

4. Případové konference - odborné pracovnice poradny se aktivně podílely v přípravě a realizaci čtyř případových konferencí, pomáhaly rodinám plnit závěry případových konferencí.

5. Odborná podpora sociálních pracovníků OSPOD formou kazuistických seminářů. Psycholožky poradny pod záštitou absolventky výcviku v supervizi Mgr. Kočárové realizovaly 10 dvouhodinových skupinových kazuistických seminářů. Výstupy těchto

seminářů mají velkou hodnotu v získání nadhledu na konkrétní případ, v plánování další práce s rodinou, kdy je plně akceptován odborný postup, potenciál sociální pracovnice, psychologa a také vše s ohledem na vývojovou úroveň konkrétního dítěte, osobnostní nastavení, rodičovskou schopnost a zralost rodičů.

Celkově bylo do realizace tohoto projektu zapojeno **311 účastníků (podporu získalo 104 rodin)**. Ve všech případech se podařilo ovlivnit nefunkční rodiny, podpořit práva dětí na kontakty s oběma rodiči a zabezpečit aktivity, které by vedly k lepšímu zajištění potřeb dětí. Projekt byl podpořený Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR, realizaci projektu podpořil Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Města Vyškov a Odbor sociálních věcí města Slavkov u Brna, částečně i Odbor sociálních věcí města Bučovice.

2) Psychologická podpora pro rodiny, realizace projektu Rodina, partnerství a výchova – besedy s psychologem nejen pro rodiče

Projekt „Rodina, partnerství a výchova – besedy s psychologem nejen pro rodiče“ spočívá v pravidelně pořádaných besedách o výchově a rodičovství pro širokou veřejnost. Jedná se o aktivitu, která je nad rámec běžně poskytovaných služeb, jež využívá za normálních okolností úzeji vymezená skupina klientů (rodiny, v nichž se již vyskytly nějaké problematické situace či patologické jevy).

V uplynulém roce bylo realizováno celkem 12 rodičovských setkání. Skupinová práce probíhala vždy první úterý každého měsíce (leden – prosinec 2022), v čase 16:00 – 18:00 hod. v prostorách Poradny. Setkání rodičů a následující diskuse o výchově, participaci postojů obou rodičů a dětí v rodině na rozhodování, bezpečí na internetu, komunikace v rodině apod. probíhalo vždy za účasti a moderování psycholožky poradny.

Na realizaci tohoto projektu významně přispěl odbor Rodina MPSV, projekt podpořilo také město Vyškov a angažovanost psycholožek poradny.

3) Dohody o výkonu pěstounské péče

V rámci pověření Krajského úřadu Jihomoravského kraje k výkonu sociálně právní ochrany dětí naše poradna zabezpečuje práci v rámci dohod o výkonu pěstounské péče včetně realizace aktivit s tím souvisejících (vzdělávání pěstounů, individuální konzultace pro pěstounské rodiny, respitní péče apod.). Pěstounské rodiny, které mají s poradnou uzavřené dohody o výkonu pěstounské péče mají zajištěny rozsáhlé psychologické služby. Pro pěstounské rodiny jsme v roce 2022 zorganizovali dvoudenní víkendový seminář, kde byl zajištěn program pro dospělé a pro děti zvláště (viz. <https://psychologievyskov.cz/seminar-pro-pestounske-rodiny-spolecenska-pozice-a-role-jednotlivce/>).

Další informace

Veškeré informace o činnosti poradny i realizovaných projektech je možné nalézt na webových stránkách poradny. Na těchto stránkách je rovněž umístěna fotodokumentace z pořádaných seminářů, hodnotící dotazník. Prvotní kontakt s odborníkem poradny lze mimo jiné navázat a následně i udržovat prostřednictvím elektronické pošty.

Odborní pracovníci poradny jsou členy **AMRP ČR** (Asociace manželských a rodinných poradců). Dle možností se zaměstnanci zúčastňují akcí organizovaných AMRP.

Velkou změnou v personální otázce se stala skutečnost, že koncem měsíce září odešla do starobního důchodu Mgr. Renata Musilová. Velmi dobře se zapsala mezi odborníky

pracovníky psycholožka Mgr. Michaela Plevková. **Mgr. Michaela Plevková se stala členkou Komise sociálně-právní ochrany dětí při MěÚ ve Vyškově, Mgr. Virginia Kočárová členkou komise pod stejným názvem při MěÚ ve Slavkově u Brna.** Psycholog Mgr. Václav Mandovec, Bc. Václav Roučka se v různé míře stali rovněž kmenovými zaměstnanci poradny.

Hodnocení, které mimo jiné umožňuje kontrolu činnosti poradny, probíhá jednak za pomoci hodnotících dotazníků, které mohou klienti poradny vyplňovat anonymně (v elektronické podobě na webu, v papírové v prostorách čekárny poradny) a dále získáváním zpětných vazeb od účastníků po ukončení každé akce. Odborná práce je pravidelně supervidována.

Financování, hospodaření

Přístupná psychologická péče, pomoc v rámci sociálních služeb je realizována díky existenci/fungování poradny jakožto jedné ze služeb Centra sociálních služeb Vyškov, o.p.s. Financování je zajištěno vícezdrojově. Hlavním zdrojem financí a podpory hlavní činnosti poradny – **odborné sociální poradenství (konkrétně všem zájemcům přístupná psychologická služba včetně manželského a rodinného poradenství)** je prostřednictvím Jihomoravského kraje **MPSV ČR**. Na tuto činnost přispívá také MěÚ Vyškov.

Realizaci dalších prorodinných aktivit, hlavně projektu **Psychologické služby v rámci sociálně-právní ochrany dětí** a projektu **Rodina, partnerství a výchova – besedy s psychologem** se v roce 2022 podařilo zajistit díky dotaci MPSV na podporu rodiny v dotačním řízení Rodina a díky podpoře města Vyškov.

Dotace na realizaci práce v rámci dohod o výkonu pěstounské péče byla využita v souladu s Instrukcí náměstkyně pro řízení sekce sociální politiky č. 8/2019 ve věci Státní příspěvek na výkon pěstounské péče podle zákona č. 359/1999., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Administrace spojená s vícezdrojovým financováním a různá pravidla částečných příspěvků na provoz poradny zabírá čas a zatěžuje odbornou kapacitu psychologů zapojených do realizace projektů. Roky potvrzovaný zájem kolegyň sociálních oborů městských úřadů a soulad zájmu se smysluplností takové spolupráce psychologů poradny je důvodem k hledání zjednodušení pravidel společné práce a s tím související financování takové práce.

Závěr

Přes veškeré komplikace (změny v personálním složení, vysoká nemocnost odborných pracovníků) naplňovala rodinná poradna ve Vyškově i v roce 2022 nadále své poslání - poskytovat odbornou pomoc a poradenství lidem, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, v psychické či sociální tísně – dle jejich individuálních potřeb a vlastní vůle, s plným respektem jejich práv. Poradna přispívala svou činností k utváření příznivých rodinných, partnerských a mezilidských vztahů, napomáhala rozpoznávat a odstraňovat příčiny poškození těchto vazeb a podporovala opětovné optimální zapojení člověka do rodinného a občanského života. Veškerá činnost byla a nadále bude realizována v souladu se standardy odborného sociálního poradenství a standardy kvality sociálně právní ochrany dětí.

Kromě hlavní odborné náplně – **všem zájemcům přístupná psychologická služba včetně manželského a rodinného poradenství** – věnovala poradna i v roce 2022 část své odborné kapacity práci v rámci sociálně právní ochrany. Sem spadá realizace projektů **Psychologické služby v rámci sociálně-právní ochrany dětí** (veškerá psychologická činnost ve spolupráci s různými OSPOD a v rámci pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí),

psychologická podpora rodin (aktivity zaměřené na prevenci vzniku veškeré psychopatologie a sociální patologie, v roce 2022 probíhalo pod názvem **Rodina, partnerství a výchova – besedy s psychologem nejen pro rodiče**) a práce v rámci uzavřených dohod o výkonu pěstounské péče s pěstounskými rodinami.

Pro následující období zůstává hlavním úkolem nadále poskytování odborné pomoci rodinám, párům a jednotlivcům v nepříznivé sociální situaci, pomoc lidem, kteří dočasně nebo trvale nejsou schopni řešit svoji nepříznivou sociální situaci, poskytovat krizovou pomoc osobám, které se ocitnou v ohrožení života či zdraví a momentálně nemohou řešit situaci vlastními silami. Naplňování tohoto spektra psychologických odborných poradenských služeb je poskytováno v souladu se stanovenými standardy kvality sociálních služeb s cílem udržet nastolený standard psychologické poradenské služby. Nakolik se výše popsany standard podaří udržet i do budoucna bude souviset, mimo jiné i s postojí a angažovaností zřizovatele služby a vedení Centra sociálních služeb Vyškov, o.p.s. V průběhu čtyřicet let fungující psychologické služby přístupné pro všechny zájemce, se vyprofilovala okresní poradna do dvou projektů (všem zájemcům přístupná psychologická služba včetně manželského a rodinného poradenství) jako součást **odborného sociálního poradenství a práce odborného psychologa v rámci pověření k výkonu sociálně právní ochrany** (kdy v popředí je pomoc dětem). Schopnost odborných pracovníků/psychologů požadovanou práci odvádět, zájem občanů Vyškova, zástupců sociálních oborů městských úřadů o dostupnou psychologickou výpomoc, o spolupráci je důvodem udržet a možná i posílit fungování tohoto pracoviště.

Zpracovala: Mgr. Virginia Kočárová - vedoucí poradny

Mgr. Zdeněk Leznar - ředitel Centra sociálních služeb Vyškov, o.p.s.